جاڭا داۋىر ارناسىنا بەلسەنە قىزمەت وتەدى جانە ونىمەن تۇعىستى

(باسى 1 - بەتتە)

"الاتاۋ ساعاسى ارقىلى ەۋروپاعا جەتۋ — جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋىندەگى تاسىمال ارالىعى ەڭ قىسقا، جۇمسالاتىن ۋاقىتى ەڭ از، تاسىمال اقىسى ەڭ تومەن حالىقارالىق ساۋدا ۇلكەن ارناسى"، - دەدى الاتاۋ قالاسىنىڭ ۇنەملىك ىستەرگە جاۋاپتى ورىنباسار قالا باستىعى لي جياڭلين.

قورعاس تەمىر جول شەكارا وتكەلى ۋوگزالىنىڭ ٴوندىرىس حاۋىپسىزدىگى قولباسشىلىق ورتالىعىندا ەكرانىنان كەزەكشى پويەزدىڭ قاتىناۋ جاعدايى مەن قاتىستى ساندى مالىمەتتەر دەر كەزىندە كورسەتىلىپ، قىزمەتكەرلەر كەزەكشى پويەزدىڭ توقتاۋ، اۋىستىرۋ - تيەۋ جانە جولعا شىعۋ سياقتى بارىستارىن ٴتارتىپتى ورنالاستىرىپ جاتتى. قولباسشىلىق ورتالىعىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى يۋي رۇڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: شەكارا وتكەلىنىڭ نەگىزدىك قۇرىلعى قۇرىلىسى مەن ىقتيات قۇرىلىسىن كۇشەيتۋ ٴۇشىن، قورعاس تەمىر جول شەكارا وتكەلى 570 ميلليون يۋان قارجى قوسىپ، رەلس جەلىسىن كوبەيتتى، وتكەلدەن ٴوتۋ ۋاقىتىن قىسقارتتى.

"'تەمىر جولمەن جىلدام وتكىزۋدى' تەزدەتۋ تەتىگى" ەتىپ، كاسىپورىنداردىڭ كەدەننەن ٴوتۋ راسىمياتىن ۇزدىكسىز ىقشامداپ، جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزىنىڭ جوعارى ونىمدىلىكپەن كەدەننەن ٴوتۋىن ىلگەرىلەتتىك". قورعاس كەدەنىنىڭ ورىنباسار كەدەن باستىعى چىن پيڭدى بىلاي دەپ تانىستىردى: كەدەن تەمىر جولدى باقىلاۋ - باسقارۋدا ەلەكتروندانعان جولداۋدى، جالپى بارىستىق ينفورماتسيالانعان جۇمىس جۇرگىزۋدى ىسكە اسىردى، جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزىنىڭ ارناۋلى جولداۋ تەرەزەسى بار، كەزەكشى پويەزدەگى زاتتاردى تەكسەرىپ وتكىزىپ الۋ الدىمەن ورنالاستىرىلادى. قورعاس جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزى باستاپ اتتاعان جەرلەرمەن جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزى ىستەرىنىڭ دامۋىن قولدايتىن بايلانىس جاساۋ، سايكەستىرۋ مەحانيزمىن دە ورناتىپ، جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزى جەلىسى بويىنداعى كەدەندەردىڭ ۇلاسۋىن - تۇتاسۋىن جانە سايكەسىپ بىرگە باسقارۋىن تەرەڭدەتتى.

بيىل 1 - ايدان 10 - ايعا دەيىن، قورعاس تەمىر جول شەكارا وتكەلىنەن 6433 جۇڭگو - ەۋروپا (ورتا ازيا) كەزەكشى پويەزى قاتىناپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 9.8% ارتتى. 2016 - جىلى تۇڭعىش جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزى شەكارادان شىققانىنان بەرى، قورعاس تەمىر جول شەكارا وتكەلىنەن 30 مىڭنان استام جۇڭگو - ەۋروپا (ورتا ازيا) كەزەكشى پويەزى قاتىناپ، قاتىناۋ جەلىسى 80گە جەتىپ، "ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول" بىرگە قۇراتىن 18 ەلدى شارپىدى.

تاس جول تاسىمالى بارىنشا تەزدەپ، "جۇڭگو جاساعان" اۋتوكولىك ەكسپورتى كورنەكتى بولدى

قورعاس تاس جول شەكارا وتكەلىندە اۋتوكولىك ۇزىننان - ۇزاق قاتاردا تۇر. بيىل 11 - ايدىڭ 3 - كۇنىنە دەيىن، قورعاس تاس جول شەكارا وتكەلىنەن ەكسپورت ەتىلگەن تاۋارلىق اۋتوكولىك 101 مىڭ 100 گە جەتىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 177.3% ارتتى؛ ٴبىر كۇندە شەكارادان شىعارىلعان تاۋارلىق اۋتوكولىك سانى، ەڭ جوعارى بولعاندا، 1301گە جەتىپ، اۋتوكولىك ەكسپورتىندا "قاۋىرت ارتۋ" جاعدايى جارىققا شىقتى.

بۇل جاعداي قورعاستا عانا ەمەس. شينجياڭدا "جۇڭگو جاساعان" اۋتوكولىكتەر نەگىزگى ٴوندىرىس ورىندارىنان جينالىپ، وسى ارادان دۇنيە ٴجۇزىنىڭ جەر - جەرىنە قاراي زىمىراۋدا. التاي ايماعىندا جۇڭگو، قازاقستان، رەسەي، موڭعوليا — 4 ەلدىڭ شەكاراسىنا ورنالاسقان جەمەنەي شەكارا وتكەلىندە ەلىمىزدە وندىرىلگەن جاڭا ەنەرگيالى اۋتوكولىكتەر قويمادان دۇنيە جۇزىنە بەت الىپ، تاماشا "جىلجىمالى" كورىنىس جەلىسىنە اينالدى؛ تارباعاتايداعى باقتى شەكارا وتكەلىندە 1 - ايدان 9 - ايعا دەيىن جيىنى 19 مىڭ 535 تاۋارلىق اۋتوكولىك ەكسپورت ەتىلىپ، تاۋار قۇنى شامامەن 6 ميلليارد 90 ميلليون يۋان بولىپ، شەكارا وتكەلى يمپورت - ەكسپورت جالپى قۇنىنىڭ 31.7%ىن ۇستادى...

"ەلىمىزدە وندىرىلگەن اۋتوكولىكتەر، اسىرەسە، جاڭا ەنەرگيالى اۋتوكولىكتەر ەكسپورتى شينجياڭنىڭ سىرتقى ساۋداسىنىڭ جاڭا جارقىن تۇيەنىنە اينالدى". قورعاس ەكونوميكالىق اشۋ رايونى شەكارا وتكەلىن باسقارۋ مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ ورىنباسار شۋجيى، مەكەمە باستىعى حۋ لايجيە بىلاي دەدى: قازىر قورعاس تاس جول شەكارا وتكەلىنەن ەكسپورت ەتىلەتىن اۋتوكولىكتەر ەل ىشىندەگى 35 اۋتوكولىك ماركاسىن قامتىدى، اۋتوكولىك ەكسپورتى وكىلەتتىك جۇمىسىمەن شۇعىلداناتىن سەرىكتەستىكتەر 80گە جەتتى، ەلىمىزدە وندىرىلگەن اۋتوكولىكتەر وسى ارادان قازاقستان، وزبەكستان، رەسەي سياقتى "ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول" بىرگە قۇراتىن ەلدەرگە ساتىلدى.

"شەكارادان كىرىپ - شىققان اۋتوكولىكتەر تاسىمالىن ۇيىمداستىرۋ ۋاقىتىن بارىنشا قىسقارتۋ ٴۇشىن، بيىل 8 - ايدىڭ 15 - كۇنى ساعات نولدەن باستاپ، قورعاس تاس جول شەكارا وتكەلى زات تاسىمالى بويىنشا 24 ساعات كەدەننەن وتكىزۋدى سىناق رەتىندە جۇرگىزىپ، شينجياڭداعى تۇڭعىش '24×7' ساعات بويى جۇك تاسىمالى بويىنشا كەدەننەن وتەتىن تاس جول شەكارا وتكەلىنە اينالدى". چىن پيڭدى بىلاي دەپ تانىستىردى: قورعاس كەدەنى ەلىمىزدە وندىرىلگەن اۋتوكولىكتەردى ەكسپورت ەتۋ "جاسىل ارناسىن" اشىپ، شەكارا وتكەلىنىڭ جۇمىس باسىندا تەكسەرىپ بەكىتۋ، تەكسەرىپ وتكىزۋ ٴتارتىبىن جاقسارتتى، سونداي - اق ەكسپورت ەتىلەتىن تاۋارلىق اۋتوكولىكتەردى باقىلاۋ - ولشەۋ، ساقتاندىرۋ مەحانيزمىن ورناتىپ، شەكارادان شىعاتىن اۋتوكولىكتەردىڭ سانىن دەر كەزىندە يگەرىپ، ۋاقىت كەزەڭىنە ٴبولىپ، قاۋىرت مەزگىلگە شوعىرلاندىرماي تەكسەرىپ جىبەرۋ جۇمىسىن اتقاردى.

شەكارا وتكەلدەرىنىڭ بىرلەسىپ قيمىلداۋى دا شينجياڭ قاراستىرىپ وتىرعان دامۋ ۇلگىلەرىنىڭ ٴبىرى. بيىل جىل باسىنان بەرى، قورعاستىڭ اسىر ەتۋ، جەتەكتەۋ رولىن ساۋلەلەندىرۋ ٴۇشىن، ىلە قازاق اۆتونوميالى وبلىسى قورعاس شەكارا وتكەلى ارقىلى شاپشال سىبە اۆتونوميالى اۋدانىنداعى دۋلات شەكارا وتكەلىنىڭ دامۋىن جەبەدى. ٴبىر جاعىنان، دۋلات شەكارا وتكەلىنىڭ حالىقارالىق جولاۋشى تاسىمالىن اشۋ ارقىلى قورعاس شەكارا وتكەلىنىڭ ادام اينالىمى، زات اينالىمى قىسىمىن جەڭىلدەتتى؛ ەندى ٴبىر جاعىنان، قورعاس تاجىريبەسىن جەتەكشى ەتىپ، دۋلات شەكارا وتكەلىنىڭ ورىن اۋىستىرىپ دامۋىن جەبەپ، ٴبىر تۇلعالانا دامۋ بارىسىندا ەكى جەردىڭ شەكارا وتكەلى باسىمدىعىن جوعارى ونىمدىلىكپەن دامۋ باسىمدىعىنا اينالدىردى.

"مەنىڭ اتىم زۇڭ گو، بۇل اراعا كەلۋدەگى ماقساتىم شينجياڭنىڭ شەكارا وتكەلدەرىنىڭ زات اينالىم جاعدايىن كورۋ، سونىمەن بىرگە ورتا ازيا مەن رەسەيگە بارىپ ساۋدا ورايىن قاراستىرۋ". 11 - ايدىڭ 9 - كۇنى تۇستەن بۇرىن شاپشال سىبە اۆتونوميالى اۋدانى دۋلات حالىقارالىق اۋتوكولىك جولاۋشى تاسىمال بەكەتىندە بەيجيڭنەن كەلىپ وسى جەردەن قازاقستاننىڭ الماتى قالاسىنا باراتىن ساۋداگەر زۇڭ گومەن كەزدەستىك، "وسى ارادان اۆتوبۋزعا وتىرىپ الماتىعا تۋرا بارۋعا بولادى ەكەن، وتە قولايلى!"، - دەدى زۇڭ گو.

ۇزدىكسىز ارتقان ادام اينالىمى مەن زات اينالىمىنا ۇيلەسۋ ٴۇشىن، 8 - ايدىڭ 1 - كۇنى دۋلات حالىقارالىق اۋتوكولىك تاسىمال بەكەتى رەسمي ىسكە قوسىلىپ، ٴار كۇنى قازاقستانمەن ارادا 3 كەزەكشى اۆتوبۋز دۋلات وتكەلىنەن قازاقستاننىڭ الماتى، شونجى، قالجات سياقتى جەرلەرىنە تۋرا قاتىنادى. 8 - ايدان قازىرگە دەيىن دۋلات شەكارا وتكەلىنەن وتكەن حالىقارالىق جولاۋشى 9000نان استى، كۇندىك جولاۋشى ەڭ العاشقى نەشە ون ادامنان 370 ادامعا دەيىن جەتتى.

"جولاۋشى تاسىمالى باستاما عانا. بولاشاقتا دۋلات شەكارا وتكەلى وسى زامانعى زات اينالىمى، ساۋدا، يمپورت - ەكسپورتتىق وڭدەۋ، ەرەكشەلىككە يە شەكارا اتتاعان ساياحات سياقتىلاردى ٴتۇيىندى تۇردە دامىتىپ، دامۋ باسىمدىعى كورنەكتىلەنە تۇسەدى"، - دەدى دۋلات حالىقارالىق اۋتوكولىك جولاۋشى تاسىمال بەكەتىنىڭ ورىنباسار باستىعى شۇي جياڭيۋان.

ٴار ٴتۇرلى ماركاداعى، ٴار ٴتۇرلى تۇرپاتتاعى اۋتوكولىكتەر "سىرتقا شىعارىلىپ"، "اكەلىنىپ"، ٴار ەل تىلىندە سويلەيتىن جولاۋشىلار ارلى - بەرلى قايشالىستى... بۇگىنگى تاڭدا شينجياڭنىڭ تاس جول شەكارا وتكەلى ٴبىر - بىرلەگەن ەكونوميكالىق دانەكەر قالىپتاستىرىپ، حالىقارا جانە ەل ٴىشى سىندى ەكى بازاردى تەعىز بايلانىستىرىپ، جۇڭگو ەكونوميكاسىنا سارقىلماس دامۋ قوزعاۋشى كۇشىن اكەلدى.

شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدانىڭ باسىمدىعى كورنەكتىلەنىپ، شەكارا ساۋداسى قىزا ٴتۇستى، گۇلدەندى

"ٴشول دالادان دا التىن قازۋعا بولاتىندىعىنا سەنەمىن". شانشيلىق حى حايبان 1998 - جىلى الاتاۋ ساعاسىنا كەلىپ، كوكىرەك كەرنەگەن سەنىمىمەن وسىندا قالىپ شارۋاشىلىق قۇرادى. قازىر 3 شاعىن سورە 275 شارشى مەترلىك شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدا ارناۋلى ساتۋ دۇكەنىنە اينالدى. ونىڭ دۇكەنىنە كىرسەڭىز، ٴتۇرلى يمپورت تاۋارلارى كوزدىڭ جاۋىن الادى... الىستان كەلگەن ساياحاتشىلار زات ساتىپ الۋ ارباسىنا زاتتاردى مولداپ تيەپ، ٴبىر كىرگەندە بىرنەشە ساعات ارالايدى.

شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدانىڭ دامۋىن قولداپ، شەكارا وتكەلى مەن كەشەندى قورعاۋلى باجى اۋماعىنىڭ وڭىرلىك ورىن جانە ساياسات باسىمدىعىن ۆيداعداي ساۋلەلەندىرۋ ٴۇشىن، شاعىن عانا الاتاۋ ساعاسى شەكارا اتتاعان 28 مىڭ شارشى مەترلىك ەلەكتروندى ساۋدا جولداۋلارىن جىكتەۋ، كەدەننەن وتكىزۋ ورتالىعىن كۇش سالا قۇرىپ، اليبابا، امازون، يبەي سياقتى ايگىلى ەلەكتروندى ساۋدا تۇعىرى كاسىپورىندارىن بىرگە تەبۋگە باۋراپ، 508 مىڭ ەلەكتروندى ساۋدا كاسىپورنىنا قىزمەت وتەدى.

"ٴبىز الاتاۋ ساعاسى 'باياۋ اۋە تاسىمالى' ۇلگىسىن اشتىق، ەكسپورت ەتىلگەن زاتتار 12 — 18 كۇندە ەۋروپاعا جەتكىزىلەدى، اقىسى ادەتتەگى اۋە تاسىمالىنىڭ بەستەن بىرىندەي عانا، ۋاقىتى تەڭىز تاسىمالىنىڭ ۇشتەن بىرىندەي". الاتاۋ ساعاسى كەشەندى قورعاۋلى باجى اۋماعىن باسقارۋ كوميتەتىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى جوۋ چۇڭ بىلاي دەدى: جەرگىلىكتى ورىن تۇتاس بارىستاعى جوعارى ٴونىمدى، تەز كەدەننەن ٴوتۋ ۇلگىسىن ورناتىپ، شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدا زاتتارىن الدىمەن قابىلداپ، مالىمدەپ، الدىمەن بەكىتىپ، الدىمەن تەكسەردى.

"كەدەننەن وتكىزۋ قۋاتى ساۋدانى زورايتتى، ساۋدانىڭ زورايۋى سول جەردىڭ وزىندە وڭدەۋدى جەبەدى، ال يمپورت - ەكسپورتتىق وڭدەۋ جۇمىسى سىرتقى ساۋدا دارەجەسىنىڭ ٴوسۋىن ىلگەرىلەتتى". الاتاۋ ساعاسى كەشەندى قورعاۋلى باجى اۋماعىن باسقارۋ كوميتەتىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى تاڭ بو بىلاي دەدى: قازىر 813 كاسىپورىن الاتاۋ ساعاسى كەشەندى قورعاۋلى باجى اۋماعىنا ىرگە تەۋىپ، يمپورت ەتىلەتىن استىق وڭدەۋ، اعاش ماتەريالدارىن مانەرلەۋ، ەكسپورت جابدىقتارىن جاساۋ، مەديتسينالىق ماتەريالدار جانە شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدا سىندى 5 ۇلكەن ەرەكشە باسىمدىققا يە كاسىپ سالاسى شوعىرىن قالىپتاستىردى.

قورعاستا قىرۋار شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدا كاسىپورىندارىنان سىرت، تاعى ٴبىر "ساتىپ الاتىن" جاقسى جەر — جۇڭگو - قازاقستان قورعاس حالىقارالىق شەكارالىق سەلبەستىك ورتالىعى بار. جۇڭگو جاقتىڭ اۋماعى 3.43 شارشى كيلومەتر، قازاقستان جاقتاعى اۋماعى 2.17 شارشى كيلومەتر. سەلبەستىك ورتالىعىنا كىرگەندە، ساياحاتشىلار 30 كۇندىك ۆيزاسىز شەكارا اتتاپ ەركىن ارالاۋىنا، ەرەكشەلىككە يە شەكارا اتتاپ ساياحاتتان يگىلىكتەنۋىنە بولادى، ورتالىقتان جۇڭگو جاقتىڭ شەكاراسىنىڭ ىشىنە كىرگەندە، ٴار ادامنىڭ كۇنىنە ٴبىر رەتتە حالىق اقشاسى بويىنشا 8000 يۋاندىق باجسىز تاۋار الىپ جۇرۋىنە بولادى. 1 - ايدان 9 - ايعا دەيىن بۇل جەر كۇنىنە ورتا ەسەپپەن 24 مىڭ ادام (رەت) قابىلدادى.

"ساۋدا دۇكەندەرى قاجەتتى قامداي الماي قالدى، بىرەۋى بوساي قالسا، ەندى بىرەۋى دەرەۋ جالداپ الادى". سەلبەستىك ورتالىعى جينداياۋ ورتالىق الاڭىنىڭ باس ديرەكتورى جي گاڭ بىلاي دەدى: 2015 - جىلى وسى اراعا كەلىپ "اقشا تابۋعا" بەل بايلادىم، سونداي - اق قازاقستان جاقتىڭ اۋماعىندا قارجى قوسىپ، جينداياۋ ورتالىق الاڭىن سالدىم، بۇل جۇڭگو جاق قارجى قوسقان تۇڭعىش شەكارا اتتاعان ساۋدا ورتالىعىنا اينالدى.

ٴبىر دۇكەندە قوجايىن قازاقستاندىق بىرنەشە ساۋداگەرمەن اڭگىمەلەسىپ تۇر:

"كەلدىڭىزدەر مە، الدىڭعى كۇنى كەلىپ كەتكەن ەدىڭىزدەر عوي؟"

"تاۋار جاقسى بولعاندىقتان تەز ساتىلىپ جاتىر".

...

"الاتاۋ ساعاسى مەن قورعاس قانا ەمەس، سىرتقا ەسىك اشۋدىڭ ۇزدىكسىز تەرەڭدەۋىنە ىلەسە، شينجياڭنىڭ شەكارا وتكەلى ەكونوميكالىق بەلدەۋىندە ومىرشەڭدىك كۇش جارىققا شىعۋدا". ٴۇرىمجى كەدەنىنىڭ باستىعى حاۋ ۋيمىڭ بىلاي دەدى: شينجياڭدا مەملەكەت سىرتقا ەسىك اشقان 20 شەكارا وتكەلى بار، 17 شەكارا وتكەلى اشىلىپ، شينجياڭنىڭ سىرتقى ساۋداسىنىڭ ٴورىس جوعارى دەڭگەيدە ارتۋىن ىلگەرىلەتتى. كەزەكتە شينجياڭنىڭ ەركىن ساۋدا سىناق رايونى قۇرىلىسىن ورايى ەتىپ، شينجياڭنىڭ اشىق ەكونوميكاسىنىڭ جوعارى ساپالى دامۋى، ٴسوز جوق، تاعى دا تىڭ ساتىعا كوتەرىلەدى".

(تىلشىلەر جياڭ يۇنلۇڭ، ۋىن سۇۋي، لي چاڭيۋي، جاڭ شۋايجىن)

(11 - ايدىڭ 14 - كۇنگى «حالىق گازەتىنەن» باسىلعان)

(باسى 1 - بەتتە)

حىشي ٴدالىزى - تاكلاماكان ٴشولى جيەكتىنىڭ توسقاۋىل شايقاسىن جاپپاي ىلگەرىلەتۋ بارىسىندا شينجياڭ "قابىلەتتىلەر باستاماشى بولۋ"، "مەڭگەرمەلەر بىرلەسىپ قيمىلداۋ" سياقتى قۇمايتتانۋدان ساقتانۋ، قۇمدى تىزگىندەۋ عىلىم - تەحنيكا جوسپارى نىسانى ارقىلى عىلىمي زەرتتەۋدەن قامال الۋدى ورىستەتىپ، كەلەلى تەحنيكالىق قيىن ماسەلەلەردى شەشتى. جۇڭگو عىلىم اكادەمياسى شينجياڭ ەكولوگيا جانە جاعراپيا زەرتتەۋ ورنى، شينجياڭ ورمان شارۋاشىلىعى اكادەمياسىن ۇيىمداستىرىپ، ۇيلەسكىشتىگى كۇشتى، سۋ جۇمسالىمى از، قۇمايتتانۋدان ساقتانۋ، قۇمدى تىزگىندەۋ ونىمدىلىگى تاماشا اعاش تۇرلەرىن، ٴشوپ تۇرلەرىن جاپپاي سالالاپ، قۇمايتتانۋدان ساقتانۋ، قۇمدى تىزگىندەۋدىڭ ۇتىمدى تەحنيكا ۇلگىسىن قورىتىندىلاپ، جەر - جەردە جالپىلاستىردى. تاكلاماكان ٴشولى جيەكتىنىڭ توسقاۋىل شايقاسىنداعى ٴتۇيىندى ايماق، وبلىس، قالالارعا جانە قۇربان تۇڭعىت ٴشولى جيەگىندەگى ٴتۇيىندى ايماق، وبلىس، قالالارعا جەتەكشىلىك ەتىپ، شولەيتتەنۋدى تىزگىندەۋدى تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، ٴتۇيىندى تىزگىندەيتىن وڭىرلەردى بەلگىلەپ، تىعىزدىعى تومەن، از سۋارىلاتىن، تابيعاتقا جاقىن بۇتا - بۇرگەن، ورمان ٴوسىرۋ سىناعىن جۇرگىزىپ، تابىسقا جەتكەننەن كەيىن ۇلگى كورسەتىپ جالپىلاستىردى. جەرگىلىكتى جاعدايعا قاراي ىستەۋگە تاباندى بولىپ، "ٴۇش تەرىستىك" ىقتاسىن ورمانى، ينجەنەريالىق قۇمدى بوگەۋ، قۇمايتتانۋدان ساقتانۋدان، قۇمدى تىزگىندەۋدەن كەشەندى ۇلگى كورسەتۋ رايونى، مەملەكەت دارەجەلى الۋمەتتىك يگىلىك ورمانىن قورعاۋ ينجەنەرياسى، مەملەكەتتىك قۇمدى ٴشول باقشاسى سياقتى ۇلگىلەرگە سۇيەنىپ، قۇمدى ٴشول جيەگىن تورلاۋدى ىلگەرىلەتىپ، قۇمايتتانۋدان ساقتانۋ، قۇمدى تىزگىندەۋ تورىن ورناتىپ، شولەيتتەنگەن جانە قۇمايتتانعان جەر اۋدانىنىڭ بىردەي ازايۋىن، تابيعي جانە ەكپە شۇرات اۋماعىنىڭ بىردەي ارتۋىن جۇزەگە اسىرىپ، "شۇراتتىڭ ىلگەرىلەپ، قۇمنىڭ شەگىنۋىن" تىڭعىلىقتى جەبەدى.

ماجىلىسكە قاتىناسقاندار كەريا اۋدانىنىڭ روزا گۇلى ەگىمشىلىك بازاسىن، قۇمدى ٴشول سەكسەۋىل، جىڭعىل ەگىمشىلىك بازاسىن، شەريا اۋدانىنىڭ ۇلكەن جاپىراقتى كادىمگى جوڭىشقا ەگىمشىلىگى بازاسىن، لوپ اۋدانىنىڭ مەملەكەتتىك الۋمەتتىك يگىلىك ورمانىن قورعاۋ ينجەنەرياسىن، شالان ۇلگى كورسەتۋ بازاسىن، قۇمايتتانعان جەردى قورشاپ قورعاۋ رايونىن، قۇمدى ٴشول تاس جولى ينجەنەريالىق قۇمدى بوگەۋدەن ۇلگى كورسەتۋ ٴتۇيىنىن، فوتوۆولت + قۇمدى تىزگىندەۋ بويىنشا ۇلگى كورسەتۋ ٴتۇيىنىن، حوتان اۋدانى ەكونوميكالىق جاڭا رايونىنىڭ "ٴۇش تەرىستىك" بورانىنان ساقتانۋ، قۇمدى بوگەۋ نەگىزگى ورمانىن، بيڭتۋان 14 - ٴشى 225 - تۋانىنىڭ ەرەكشە جەمىس ورمانى بويىنشا ۇلگى كورسەتۋ بازاسىن، جەر اشۋ جانە سايكەستى قۇرىلعىلار قۇرىلىسى نىسانى رايونىن، ت.ب ناقتى ورىندا كوزدەن كەشىردى.

پيڭ شينلاي، ٴماردان مۇحيت، دوۋ ۋاڭگۋي، ليۋ شينجيان، جۇڭگو تەمىر جول قۇرىلىسىنىڭ يلي توبىنىڭ قاتىستى جاۋاپتىلارى قيمىلعا قاتىناستى.

مەملەكەتتىك ورمان شارۋاشىلىعى جانە جايىلىم مەكەمەسىنىڭ قاتىستى مەڭگەرمە - مەكەمەلەرىندەگى جاۋاپتى جولداستار، حىشي ٴدالىزى - تاكلاماكان ٴشولى جيەكتىنىڭ توسقاۋىل شايقاسى اۋماعىنىڭ قولباسشىسى جانە شينجياڭ اۋماعىنا جەتەكشىلىك ەتۋ گرۋپپاسىنىڭ باستىعى، مەملەكەتتىك ورمان شارۋاشىلىعى جانە جايىلىم مەكەمەسىنىڭ ۇرىمجىدە تۇراتىن ارنايى قىزمەتكەرلەر كەڭسەسىندەگى جاۋاپتى جولداستار اۆتونوميالى رايوننىڭ جانە بيڭتۋاننىڭ قاتىستى تاراۋلارىنداعى نەگىزگى جاۋاپتى جولداستار، ايماقتىق، وبلىستىق، قالالىق حالىق ۇكىمەتتەرىندەگى (اكىمشىلىك مەكەمە)، بيڭتۋان 14 - شىسىنداعى نەگىزگى جاۋاپتى جولداستار جانە ورمان شارۋاشىلىعى مەن جايىلىم تاراۋلارىنداعى نەگىزگى جاۋاپتى جولداستار، قاتىستى اۋدان، قالالارداعى، كاسىپورىنداردىڭ جاۋاپتى جولداستار قاتارلىلار ماجىلىسكە قاتىناستى ٴارى ناقتى ورىندا كوزدەن كەشىردى.

(باسى 1 - بەتتە)

جوعارى مەن تومەننىڭ نيەتتەس بولۋى — العى شارت. وسى رەتكى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە ەكى توپقا ٴبولىنىپ جۇرگىزىلدى، قامتۋ اۋماعى، قاتىناساتىن وبيەكتىلەر ۇقساماعانىمەن، نىسانا - تالاپتارى بىردەي، بارلىعى "شىنايى" بولۋدى كورنەكتىلەندىرگەن، ماسەلەنى شەشۋ، قىزمەتتى ىلگەرىلەتۋ جاعىنا كۇش سالعان. بۇل ەكى توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە ورىندارىنىڭ بارلىعىنان ماسەلە تانىمىن بەرىك ورناتىپ، ماسەلەنى شەشۋدە جوعارى مەن تومەن نيەتتەس بولىپ، جۇدىرىقتاي جۇمىلىپ، ماسەلەگە ىلەسە ٴجۇرىپ، ماسەلەنى قاداعالاي تۇزەتىپ، ماسەلەنىڭ ٴونىمدى شەشىلۋىن ىلگەرىلەتۋدى تالاپ ەتەدى. ەگەر ۇشتاستىرىلۋى ىركىلىسسىز بولماسا، جوعارى مەن تومەن جىكتەلىسە، اۋەلى، بىرىنە - ٴبىرى اۋدارا سالسا، جوعارى مەن تومەن قيىنشىلىققا كەزدەسىپ، ماسەلەنىڭ ۋاقىتىندا شەشىلمەۋىن كەلتىرىپ شىعارۋى مۇمكىن.

جوعارى مەن تومەننىڭ ٴتۇسىنىسۋى — تەتىك. "اسپان مەن جەر ۇشتاسقاندا عانا، بار تىرشىلىك جالعاسا الادى؛ جوعارى مەن تومەن اۋىز - كوڭىل جاراسىپ، تىلدەسە بىلسە، ولاردىڭ ماقساتى بىردەي بولادى". ەكى توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە ورىندارىنىڭ ىركىلىسسىز بايلانىس جاساۋ، سايكەسۋ مەحانيزمىن ورناتۋى — جوعارى مەن تومەن نيەتتەس بولىپ ماسەلەنى شەشۋدىڭ تۇبىرىنەن وڭاۋ شاراسى، ٴبىر باعىتتا كۇش سالۋدىڭ ماڭىزدى قاماتاماسىزدىگى. بيىل اۆتونوميالى رايوننىڭ تور كوزدەندىرىپ قىزمەت وتەۋ ورتالىعى «قايشىلىقتى، داۋ - شارعا ساياتىن ىستەردى بىترۋگە وتكىزىپ بەرۋ قىزمەتى بەلگىلەمەسىن» جاساپ، شىعارىپ، دارەجەسىن ٴوسىرۋدى قاداعالاپ ٴبىتىرۋ مەحانيزمىن يكەمدى قولدانۋدى باسا دارىپتەدى. حابارعا قاراعاندا، بيىل جىل باسىنان بەرى، تۇتاس شينجياڭنىڭ جەر - جەرى وسى مەحانيزم ارقىلى 6000نان استام ٴتۇرلى قايشىلىقتى، داۋ - شاردى شەشكەن. بۇل جوعارى مەن تومەن تۇسىنىسەتىن ٴتۇزىلىس - مەحانيزمنىڭ ماسەلەگە باسا ٴمان بەرۋدىڭ، ٴارقايسى ورىندار تىزە قوسا سەلبەسىپ قامال الىپ قيىندىقتى شەشۋدىڭ ماڭىزدى قامتاماسىزدىعى ەكەندىگىن تۇسىندىرەدى. نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى ۆيداعداي ورىستەتىپ، جوعارى مەن تومەن تۇسىنىسەتىن ٴونىمدى ٴتۇزىلىس - مەحانيزم ورناتقاندا عانا، ماسەلەنى شەشۋدە ٴوزارا سايكەسەتىن، بىرگە ىلگەرىلەيتىن تاماشا جاعداي قالىپتاستىرۋعا بولادى.

جوعارى مەن تومەننىڭ كۇش بىرىكتىرۋى — نەگىز. ٴبىر توپ تۇعىرناما ٴبىر ٴىس جۇزىندىك ارەكەتكە جەتپەيدى. نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە بارىسىندا كۇردەلى قايشىلىقتا، بۇقارانىڭ شۇعىل، قيىن، ۋايىمداعان، ٴازارۋ ماسەلەلەرىنە ٴدوپ كەلگەندە، قاتىستى ورىنداردىڭ "سۇراۋعا جاۋاپ بەرۋ" ونىمدىلىگىنىڭ قالاي بولعاندىعى جونىندە ٴىس جۇزىندىك ارەكەت قولدانعان - قولدانباعاندىعىنا قاراۋمەن بىرگە، ونان دا ماڭىزدىسى، جوعارى مەن تومەننىڭ سايكەسىپ "شايقاس جۇرگىزۋ" ونىمدىلىگىنە، "كوز بوياۋشىلىق ىستەدى مە"، الدە ماسەلەنى ناقتى شەشتى مە دەگەنگە قاراۋ كەرەك. ەكى توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە ورىندارى سالالاپ شىققان، جوعارى مەن تومەن كۇش بىرىكتىرىپ شەشۋدى قاجەت ەتەتىن ماسەلەلەرگە قاراتا جاۋاپكەرشىلىكتى شىنايى تۇردە ناقتىلاندىرىپ، بىرىككەن كۇش قالىپتاستىرىپ، بىرگە تامىر ۇستاپ، سۇراپ تەكسەرىپ، اۋرۋىنا قاراي ەمدەپ، جوعارىنىڭ سۇراۋىنا تومەن جاۋاپ بەرۋدى، تومەننىڭ ماسەلەسىن جوعارى شەشۋدى ٴوزارا ۇشتاستىرۋدى ورىنداۋ كەرەك. وسىنداي بولعاندا عانا، ٴبىر تۇلعالى ىلگەرىلەتەتىن تۇتاس تۇلعالىق اسەر جانە سوڭىنا دەيىن يگەرەتىن قىزمەت ارناسىن قالىپتاستىرىپ، ماسەلەنى ۇستىنەن جانە تۇبىرىنەن بىردەي وڭاپ، قۇلانتازا تۇبىرىنەن جويۋعا بولادى.

بوران - شاشىندا تىزە قوسىپ، بىلەك بىرىكتىرگەندەر كوركەيۋگە بەت الادى، جوعارى مەن تومەن ٴبىر نيەتتە جۇمىلعاندار جەڭىسكە جەتە الادى. ەكى توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە ورىندارى تاباندىلىقپەن جوعارى مەن تومەن بىرلەسە قيمىلداپ، ٴبىر باعىتتا كۇش سالعاندا عانا، ٴسوز جوق، جۇمىستاندىرۋ، وقۋ - اعارتۋ، قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ، ەمدەۋ، تۇرعىن ٴۇي، زەينەتكەرلىك سياقتى سالالاردا ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ٴتول مۇددەسىنە ساياتىن ٴبىر توپ ماسەلەلەردى شەشىپ، تىڭعىلىقتى ىستەۋ، ناقتى ونىمدىلىك ارقىلى دامۋدى ىلگەرىلەتىپ، حالىق سەنىمىنە يە بولىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەدە شىن مانىندە جوعارى ساپا، تاماشا ونىمدىلىك جاراتا الادى.